

Министерство на земеделието, храните и горите

**Оперативен анализ
за основни земеделски култури**

(Бюлетин № 24/2020)

София, 17 юни 2020 г.

Съдържание

1.	Проведени основни мероприятия в растениевъдството към 11.06.2020 г.	3
1.1	Площи за реколтиране с основни есенни култури	3
1.2	Засети площи с царевица за зърно и маслодаен слънчоглед	3
1.3	Площи и производство на зеленчуци, дини, пъпеши и ягоди	4
1.4	Площи и производство на домати в оранжерии, краставици и зеле	5
1.5	Площи и производство от трайни насаждения	5
1.6	Площи и производство от етерично-маслени култури	6
2.	Външна търговия с основни земеделски култури	6
2.1	Износ на зърнени и маслодайни култури	6
2.2	Внос на зърнени и маслодайни култури	7
2.3	Внос и износ на плодове и зеленчуци	8
3.	Цени	9
3.1	Зърнени и маслодайни култури	9
3.2	Плодове и зеленчуци	10

Забележка: Материалът включва оперативни данни, които нямат статистически характер, а служат само като ориентир за текущото състояние на пазара, в т. ч.: оперативна информация относно проведените основни селскостопански мероприятия по данни от областните дирекции „Земеделие“, Интегрираната система за администриране и контрол (ИСАК) и текуща информация относно товарите с основни зърнени и маслодайни култури, преминали границите на страната чрез основните пристанища.

1. Проведени основни мероприятия в растениевъдството към 11.06.2020 г.

1.1 Площи за реколтиране с основни есенни култури

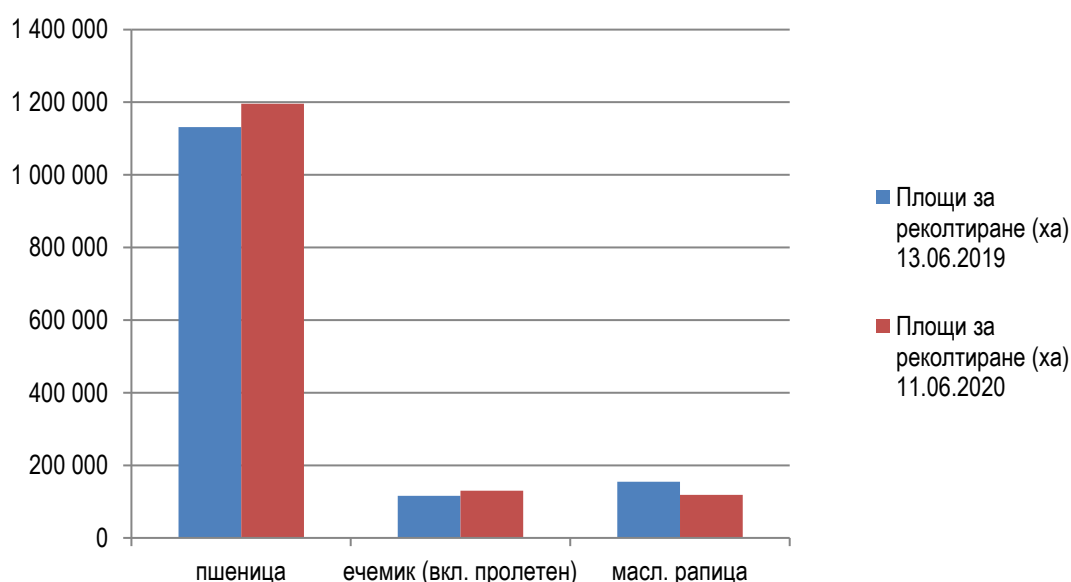
Според оперативните данни към 11 юни 2020 г., при повечето от основните есенни култури е налице увеличение на площите за реколтиране спрямо година по-рано, с между 5,7% (пшеница) и 12,8% (ръж). Единствено площите с маслодайна рапица са под миналогодишните – с 23,7%.

Площи за реколтиране с основни есенни култури към 11.06.2020 г., ха

	13.06.2019	11.06.2020	Изменение на годишна база, %
пшеница	1 131 518	1 195 617	5,7%
ечемик (зимен и пролетен)	116 332	130 016	11,8%
маслодайна рапица	155 072	118 388	-23,7%
ръж	6 036	6 810	12,8%
тритикале	13 696	14 701	7,3%

Източник: оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“ и ИСАК, обработени от МЗХГ
Забележка: Площи за реколтиране = Засети площи – Пропаднали площи

Площи за реколтиране при основни есенни култури (вкл. пролетен ечемик) към 11.06.2020 г., сравнено със същия период на 2019 г.

1.2 Засети площи с царевица за зърно и маслодаен слънчоглед

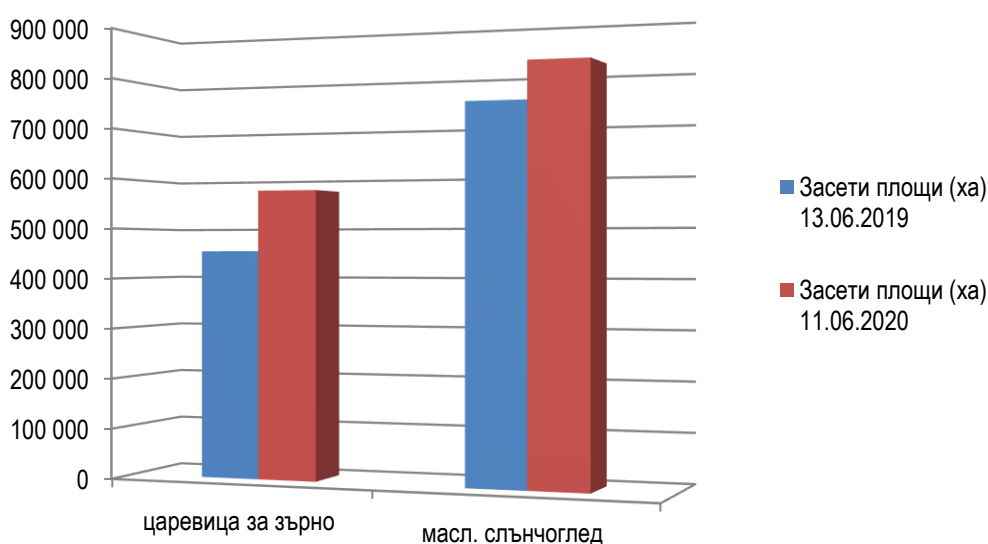
Към момента засетите площи с маслодаен слънчоглед и царевица за зърно са съответно с 10,2% и 26,2% повече от отчетените по същото време на миналата година.

**Засети площи с царевица за зърно, маслодаен слънчоглед и тютюн
към 11.06.2020 г., ха**

	13.06.2019	11.06.2020	Изменение на годишна база, %
маслодаен слънчоглед	742 027	817 935	10,2%
царевица за зърно	454 371	575 092	26,6%

Източник: оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“ и ИСАК, обработени от МЗХГ

**Засети площи с маслодаен слънчоглед и царевица за зърно към 11.06.2020 г.,
сравнено със същия период на 2019 г.**

1.3 Площи и производство на зеленчуци, дини, пъпеши и ягоди

Последните оперативни данни сочат увеличение на засадените площи с пипер на открито, дини и пъпеши в границите от 3,8% до 49,5% на годишна база. От друга страна, засадените площи с картофи, домати на открито и ягоди на открито се свиват с между 8,6% и 34,8%.

На този етап производството на картофи е над два пъти над нивото отпреди една година, което се обяснява с по-големия размер реколтирани площи до момента. При побавен темп на прибиране на реколтата, съобразно климатичните условия, засега продукцията от ягоди е с около 25% под миналогодишната.

Площи и производство на зеленчуци, дини, пъпеши и ягоди към 11.06.2020 г.

	11.06.2020			Изменение на годишна база, %		
	Засадени площи (ха)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Засадени площи (ха)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)
картофи	9 252	984	18 541	-8,6%	48,2%	147,5%
домати на открито	2 752	-	-	-14,9%	*	*
пипер на открито	2 578	-	-	3,8%	*	*
дини	4 542	-	-	36,7%	*	*
пъпеши	2 483	-	-	49,5%	*	*
ягоди на открито	697	676	4 216	-34,8%	-8,9%	-24,7%

Източник: оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“ и ИСАК, обработени от МЗХГ

* Няма данни към същия период на 2019 г.

1.4 Площи и производство на домати в оранжерии, краставици и зеле

До момента са произведени 4 908 тона оранжерийни домати, 12 361 тона оранжерийни краставици и 1 511 тона зеле.

През последната седмица стартира прибирането на краставици, отглеждани на открито, като първите количества са набрани в област Велико Търново.

Площи и производство на оранжерийни домати, краставици (от открити площи и оранжерии) и зеле към 11.06.2020 г.

	Засадени площи (ха)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)
домати в оранжерии	445	193	4 908
краставици в оранжерии	273	207	12 361
краставици на открити площи*	870	0,2	0,1
зеле	1 294	60	1 511

Източник: оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“ и ИСАК

Забележка: За културите оранжерийни домати, краставици и зеле не може да се изчисли изменение на годишна база, тъй като те са включени в оперативното наблюдение от 2020 г.

* вкл. и корнишони

1.5 Площи и производство от трайни насаждения

Към 11 юни 2020 г. продукцията от череши изостава с 4,7% спрямо същия период на 2019 г., което е свързано с по-късния старт на беритбената кампания през настоящата година.

В ход е прибирането на реколтата от вишни и малини, като на този ранен етап са добити съответно 33 тона и 66 тона.

Площи и продукция от трайни насаждения към 11.06.2020 г., ха

	11.06.2020			Изменение на годишна база, %	
	Засадени площи (вкл. млади, неплододаващи) (ха)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)
череша	10 731	3 373	13 178	-7,8%	-4,7%
вишни	1 585	19	33	-57,1%	-65,9%
малини	1 937	30	66	-1,0%	-16,5%

Източник: оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“ и ИСАК, обработени от МЗХГ

1.6 Площи и производство от етерично-маслени култури

Производството на розов цвят до момента възлиза на 13 313 тона, с 18,4% повече на годишна база.

Площи и производство от етерично-маслени култури към 11.06.2020 г., ха

	11.06.2020			Изменение на годишна база, %
	Засадени площи (вкл. млади, неплододаващи) (ха)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Производство (тона)
маслодайна роза	4 777	4 775	13 313	18,4%

Източник: оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“ и ИСАК, обработени от МЗХГ

2. Външна търговия с основни земеделски култури

2.1 Износ на зърнени и маслодайни култури

Основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година юли - юни (пшеница, ечемик и рапица)

За поредна седмица износът на пшеница, ечемик и рапица през Пристанище Варна¹ остава в застой. Общият експорт на пшеница през порта от началото на текущия пазарен сезон до средата на м. юни 2020 г. изостава с 8,4% на годишна база, докато при ечемика и рапицата е налице ръст от съответно близо три пъти и 7,3%.

Износ на пшеница, ечемик и рапица от „Пристанище Варна“ ЕАД, тона

Продукти	01.07.2018 – 14.06.2019	01.07.2019 – 14.06.2020	Изменение на годишна база
пшеница	1 412 647	1 293 528	-8,4%
ечемик	32 282	90 942	181,7%
рапица	120 053	128 793	7,3%

Източник: „Пристанище Варна“ ЕАД

¹ През последните няколко години Пристанище Варна формира около 50% от общия експорт на пшеница и царевича и около 30% от този на ечемик, слънчоглед и рапица.

До момента не е регистриран износ на пшеница, ечемик и рапица през „Пристанище Бургас“ ЕАД, опериращо на терминал Бургас – Изток 1.

По предварителни данни на НСИ (обхващащи цялата търговия със зърнени култури - по морски, речен и сухоземен път), през периода юли 2019 г. – март 2020 г. от страната са изнесени 4 432,8 хил. тона пшеница, 272,9 хил. тона ечемик и 366,2 хил. тона рапица. И при трите основни есенни култури се отчита увеличение на експорта в сравнение със същия период на миналия сезон, както следва: пшеница - с 24,1%, ечемик – със 73,9% и рапица – с 2,8%.

Основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година септември – август (царевица и слънчоглед)

Общо за периода от началото на м. септември 2019 г. досега, експортът на царевица през Пристанище Варна е със 7,3% под миналогодишния, а този на слънчоглед - с 39,2%, като през последната седмица не са преминавали товари с двете култури.

Износ на царевица и слънчоглед от „Пристанище Варна“ ЕАД, тона

Продукти	03.09.2018 – 14.06.2019	03.09.2019 – 14.06.2020	Изменение на годишна база
царевица	564 238	522 911	-7,3%
слънчоглед	117 609	71 470	-39,2%

Източник: „Пристанище Варна“ ЕАД

Засега не е отчетен износ на царевица и слънчоглед – реколта `2019 от „Пристанище Бургас“ ЕАД.

Според предварителните данни на НСИ, общият износ на царевица за периода м. септември 2019 г. – м. март 2020 г. нараства с 51,1% на годишна база, до 1 837,6 хил. тона. Същевременно, експортът на слънчоглед изостава с 3,6%, възлизайки на 453,1 хил. тона.

2.2 Внос на зърнени и маслодайни култури

От началото на месец юли 2019 г. до 14 юни 2020 г. е реализиран минимален внос на пшеница през Пристанище Варна - 3,1 хил. тона. Все още няма данни за осъществен импорт на ечемик, рапица, царевица и слънчоглед през наблюдаваните пристанищни терминали във Варна и Бургас.

Основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година юли - юни (пшеница, ечемик и рапица)

По предварителни данни на НСИ, през периода юли 2019 г. – март 2020 г. е реализиран внос на 47,2 хил. тона пшеница, 1,5 хил. тона ечемик и 16,7 хил. тона рапица. Макар и при трите основни есенни култури да се отчита ръст на импорта спрямо миналогодишния (с 11% при пшеницата, близо три пъти при ечемика и с 56,6% при рапицата), като цяло доставените количества остават малки.

**Основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година септември – август
(царевица и слънчоглед)**

През седемте месеца на настоящия пазарен сезон в страната са внесени 15,1 хил. тона царевица, с незначителните 0,2% по-малко на годишна база. Същевременно, доставките на слънчоглед от чужбина нарастват над три пъти, достигайки 726,2 хил. тона.

2.3 Внос и износ на плодове и зеленчуци

По предварителни данни на НСИ, през първото тримесечие на 2020 г. в страната са внесени 81,9 хил. тона пресни зеленчуци и 90,4 хил. тона пресни плодове, съответно с 1,9% и 0,9% повече в сравнение със същия период на 2019 г.

**Внос и износ на пресни плодове и зеленчуци през периода януари – март
2020 г., сравнено със същия период на 2019 г., тона**

Поток	Продукти	януари - март 2019	януари-март 2020	Изменение
Внос	пресни зеленчуци	80 343	81 885	1,9%
	пресни плодове	89 673	90 438	0,9%
Износ	пресни зеленчуци	12 977	11 509	-11,3%
	пресни плодове	15 925	14 325	-10,0%

Източник: данни на НСИ (предварителни данни за 2019 г. и 2020 г.), обработени от МЗХГ

Бележка: „пресни зеленчуци“ включва търговията по тарифни кодове от 07010000 до 07099990, а „пресни плодове“ – търговията по тарифни кодове от 08010000 до 08109075.

Сред основните зеленчуци, увеличение на вноса спрямо трите месеца на 2019 г. се наблюдава при картофите, доматиите, краставиците, тиквите, морковите и пиперките – с между 2,2% и 12,3%. Същевременно, доставките на луковни зеленчуци, гъби и зеле се свиват в рамките на 3,3% - 16,4%.

Близо 73% от общия внос на пресни плодове за първите три месеца на 2020 г. се формира от цитрусови плодове и банани - общо 65,6 хил. тона, което е с 6,1% повече на годишна база. Вносът на ябълки бележи спад от 20,6% в сравнение с аналогичния период на 2019 г., възлизайки на 15,5 хил. тона. Сред останалите плодове, внасяни в по-големи количества по това време на годината, доставките на круши нарастват с 62,9%, а тези на киви, ягоди и черупкови плодове с между 2,8% и 14,1%.

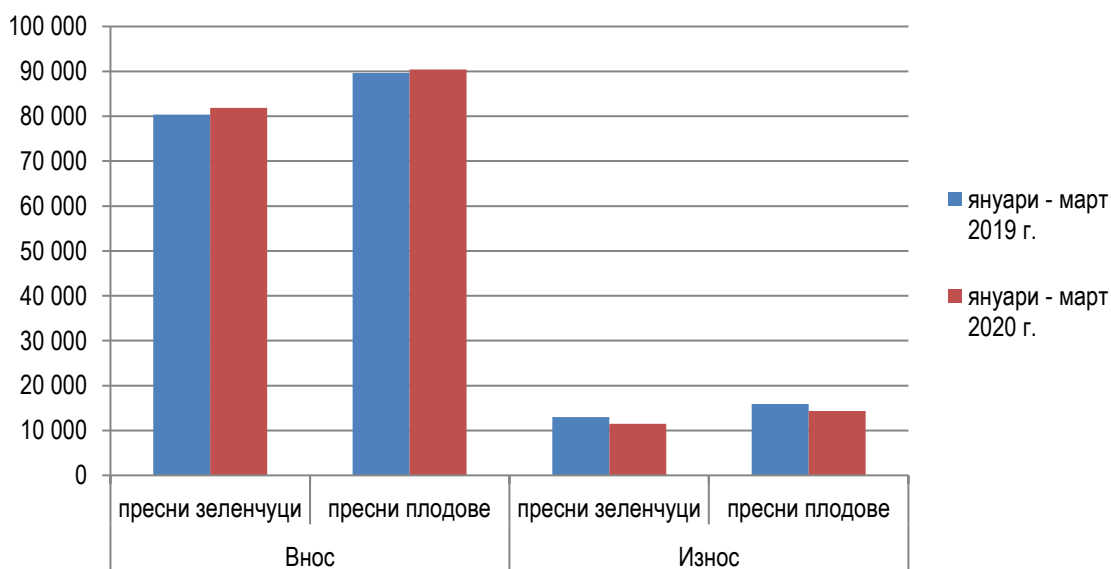
През периода януари – март 2020 г. износът на пресни зеленчуци намалява с 11,3% на годишна база, до 11,5 хил. тона, а този на пресни плодове - с 10%, до 14,3 хил. тона.

Понижението на общия износ на пресни зеленчуци се дължи главно на спад при реализацията на бобови зеленчуци с 3,1 хил. тона или 99,6% (поради липсата на експорт на грах). По-малко са и изнесените количества домати – с 6,6% и картофи – с 53,5%. От друга

страна, износът на зеле нараства със 79,2%, а този на пиперки и краставици – респективно с 10,5% и 23,5%.

Регистрираният износ на пресни плодове по това време на годината представлява предимно реекспорт на продукти, които не са произведени в България. Само цитрусовите плодове формират около 90% от целия износ за първите три месеца на 2020 г., като количеството е с 6,7% по-малко на годишна база. Сравнявайки с аналогичния период на 2019 г., износът на ягоди, ябълки и черупкови плодове намалява в рамките на 3,6% - 28,8%, докато този на грозде се увеличава над два пъти и половина.

Внос и износ на пресни плодове и зеленчуци, тона

3. Цени

3.1 Зърнени и маслодайни култури

Към 10 юни 2020 г. средните изкупни цени на пшеница (хлебна и фуражна), ечемик, царевича и слънчоглед се запазват на нивата от предходната седмица.

Средни изкупни цени на основни зърнени и маслодайни култури към 10.06.2020 г., лв./тон без ДДС

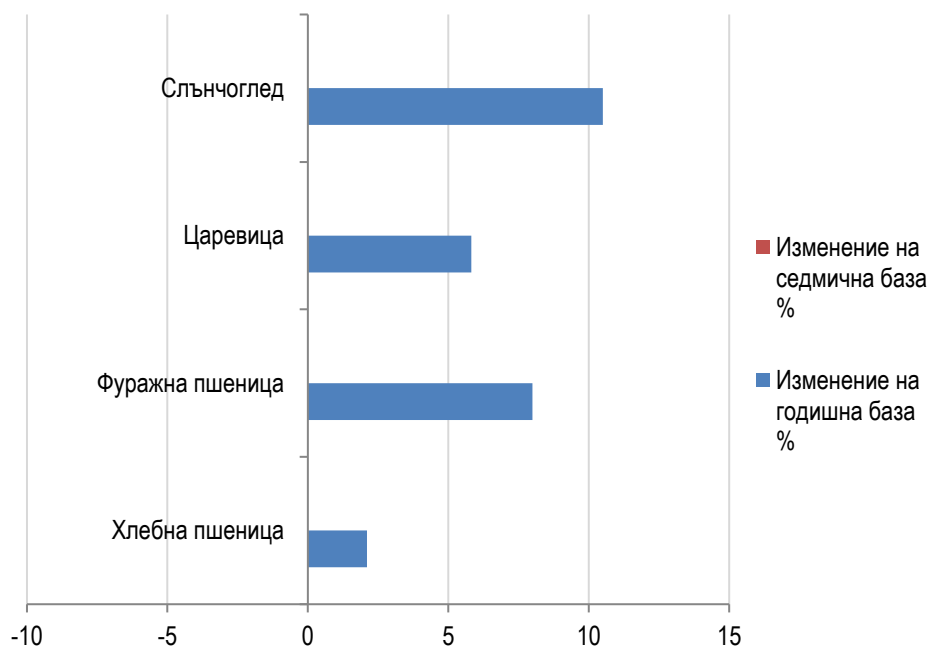
	12.06.2019	03.06.2020	10.06.2020	Изменение на годишна база %	Изменение на седмична база %
хлебна пшеница	332	339	339	2,1	0,0
фуражна пшеница	300	324	324	8,0	0,0
ечемик	*	305	305	-	0,0
царевича	275	291	291	5,8	0,0
слънчоглед	581	642	642	10,5	0,0
рапица	660	*	*	-	-

Източник: данни на САПИ ЕООД (средноседмични цени), обработени от МЗХГ

* Няма данни

Пшеницата, царевичата и слънчогледът се търгуват с между 2,1% и 10,5% по-скъпо отколкото по същото време на миналия сезон.

Изменение на изкупните цени на основни зърнени и маслодайни култури към 10.06.2020 г.

3.2 Плодове и зеленчуци

През последната седмица се наблюдават разнопосочни изменения на средните цени на едро на основните плодове и зеленчуци, предлагани на тържищата в страната. Ябълките, пресните картофи, черешите, вносният червен пипер и оранжерийните краставици поевтиняват с между 0,5% и 11% на седмична база, докато картофите от стара реколта, зелето, оранжерийните и вносните домати поскъпват в рамките на 1,2% - 7%.

Средни цени на едро на основни плодове и зеленчуци към 12.06.2020 г., лв./кг

	14.06.2019	05.06.2020	12.06.2020	Изменение на годишна база %	Изменение на седмична база %
картофи	1,37	0,83	0,84	-38,7	1,2
картофи (пресни)	1,15	0,96	0,92	-20,0	-4,2
домати (оранжерийни)	1,61	2,23	2,33	44,7	4,5
домати (внос)	1,16	1,72	1,92	65,5	11,6
краставици (оранжерийни)	1,13	2,36	2,10	85,8	-11,0
пипер (зелен)	*	*	*	-	-
пипер (червен, внос)	*	3,30	2,94	-	-10,9
зеле	0,38	0,57	0,61	60,5	7,0
дини	*	*	*	-	-
пъпеши	*	*	*	-	-

	14.06.2019	05.06.2020	12.06.2020	Изменение на годишна база %	Изменение на седмична база %
праскови	*	*	*	-	-
череша	2,55	2,76	2,52	-1,2	-8,7
ябълки	0,84	1,94	1,93	129,8	-0,5
сливи	*	*	*	-	-
круши	*	*	*	-	-
десертно грозде	*	*	*	-	-

Източник: данни на ДКСБТ, обработени от МЗХГ

* Няма данни

Към 12.06.2020 г. цените на едро на картофите са значително под миналогодишните - с 20% за пресните и с 38,7% - за стара реколта. При черешите също е налице понижаване на цената на годишна база, но слабо изразено - с 1,2%. Същевременно, ябълките са поскъпнали над два пъти, а домати (оранжерийни и вносни), оранжерийните краставици и зелето - с между 44,7% и 85,8%.

Изменение на цените на едро на основни плодове и зеленчуци към 12.06.2020 г.

